

ਜਥੇਦਾਰ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ

ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸ੍ਰਾਮੀ ਸਰਨਿ ਪਰਿਓ ਦਰਬਾਰੇ ॥ ਕੋਟਿ ਅਪਰਾਧ ਖੰਡਨ ਕੇ ਦਾਤੇ ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਕਉਨੁ ਉਧਾਰੇ ॥ ^੧

ਮਾਨਯੋਗ ਸ੍ਰਬਤ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਓ, ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਆਏ ਹੋਏ ਕਈ ਸੰਕਾਵਾਦੀ ਇਉਂ ਆਖਦੇ ਸੁਨੀਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਕਿਥੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਦਰ ਦਾ ਹੈਡ-ਪੂਜਾਰੀ ਵ ਜਥੇਦਾਰ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਹੋਵੇ । ਸੋ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਓ, ਏਦ੍ਰੇ ਬਾਰੇ ਭੀ ਮਿਲ ਕੇ ਵੀਚਾਰ ਕਰੀਏ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਰਹਿਨ ਦਾ ਕਦੋਂ ਹੁਕਮ ਦਿਤਾ ਸੀ । ਸੋ ਸੁਣੋ । ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਯੋਗ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ, ਜਿਸ ਵਕਤ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਜੀ ਪਟਨੇ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਆਏ, ਉਥੇ ਜਾਦਾ ਫੌਜਾਂ ਹੋਨ ਕਰ ਕੇ ਹਰ ਏਕ ਪਲਟਨ ਦਾ ਅਡ ਅਡ ਜਥੇਦਾਰ ਥਾਪੇ ਸੀ । ਉਥੋਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਚਲ ਕੇ ਚਮਕੌਰ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹੁਏ ਸਾਬੋ ਕੀ ਤਿਲਵੰਡੀ ਤੋਂ ਨਾਂਦੇੜ ਚਰਨ ਪਾਏ ਵ ਨਿਵਾਸ ਕੀਤਾ । ਇਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰਬਤ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਬੰਦੇ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਥਾਪਿਯਾ ਵ ਬਨਾਯਾ ਔਰ ਏਹ ਨਸੀਹਤਾਂ ਵਾ ਸਿਖਯਾ ਦਿਤੀਆਂ । ਜਿਦ੍ਰੇ ਵਿਚੁ ਏਹ ਭੀ ਸਿਖਯਾ ਸੀ ।

ਨੋਟ: - ਸਬੂਤ ਹਵਾਲਾ ਰਚਿਤ ਭਾਈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗਿਆਨੀ ਕਲੇਰਾਂਵਾਲੀਏ : -

"ਜਤੀ ਸਤੀ ਰਹੀਂ ਪਾਲੀਂ ਜੋਗ ਭਾਈ, ਲਈਂ ਭੁਲ ਵਿਆਹ ਨ ਨਾਰ ਬੰਦੇ ।"

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਓ, ਏਹ ਹੁਕਮ ਇਸੇ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਹੀ ਜਥੇਦਾਰ ਥਾਪਨ ਦੇ ਟੈਮ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਦਿਤਾ ਸੀ । ਸੋ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਓ, ਸੰਕਾਵਾਦੀ ਸਜਨ ਇਤਹਾਸ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਦੇਖੋ । ਜਦ ਤਕ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਸਿਖਯਾ ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿਆ ਵ ਜਤ ਸਤ ਕਾਇਮ ਰਹਿਆ, ਕਿਸਤਰ੍ਹਾਂ ਫੜ੍ਹੇ ਹਾਥ ਜੋੜੀ ਖੜੀ ਰਹਿੰਦੀ ਰਹੀ ਔਰ ਜਦੋਂ ਵਿਆਹ ਕਰਾ ਲਿਆ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਬੰਦੇ ਬਹਾਦਰ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਹੋਇਆ, ਓਹ ਭੀ ਸੰਕਾਵਾਦੀ ਸਜਨ ਇਤਹਾਸੋਂ ਸੇ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਇਥੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਹੋਨ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਕੀਤਾ ਗਯਾ ।

^੧ ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫, ਪੰਨਾ ੭੧੪, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ।

ਸੰਕਾਵਾਦੀ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ: - ਏਹ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਨਾ ਔਰ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵ ਇਤਹਾਸੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦੁਵਾਰੇ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਨਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ?

ਸੋ ਭਾਈ ਸੰਕਾਵਾਦੀ ਸਜਨੋ, ਏਹਦਾ ਭੀ ਉਤ੍ਰ ਸੁਨੋ : -

ਸਮਰਥ ਗੁਰੂ ਸਿਰਿ ਹਬੁ ਧਰੁਉ ॥^੨

ਏਹ ਦਾਉ ਏਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਮਹਾਨ ਕਿਰਪਾ ਦੁਆਰਾ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਉਸਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ । ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਜਿਸ ਵਖਤ ਅਸੀਂ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਪੁਜੇ, ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਦ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀਦਾਰੇ ਕਰਕੇ ਉਥੋਂ ਗੁਰਦੁਵਾਰਾ ਬਾਲ ਲੀਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ, ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਦ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀਦਾਰੇ ਉਪ੍ਰੰਤ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਥੇ ਤਲੇ ਹੋਏ ਛੋਲੇ ਪੂਰੀਆਂ ਦਾ ਭੋਗ ਲਗਦਾ ਸੀ । ਉਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਵਰਤਾਯਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਔਰ ਇਸ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਵਾਸਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੀ ਕਿ ਏਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਮੇਂ ਪੰਗਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਕੇ ਮੈਂ ਬਾਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਲੇਊਂਗਾ ਔਰ ਛਕਾਂਗਾ । ਸੋ ਸੰਕਾਵਾਦੀ ਸਜਨੋ, ਤਲੇ ਹੁਏ ਛੋਲੇ ਪੂਰੀਆਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਪਟਨੇ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦੁਵਾਰਾ ਬਾਲ ਲੀਲਾ ਦਿਤਾ ਸੀ ਕਿ ਤਲੇ ਹੁਏ ਛੋਲੇ ਪੂਰੀਆਂ ਦੇ ਭੋਗ ਸਾਰੇ ਇਤਹਾਸੀ ਗੁਰਦੁਵਾਰੇ ਸਾਹਿਬਾਂ ਤੇ ਵ ਚਾਰੋਂ ਤਖ਼ਤਾਂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਤੇ ਏਹ ਭੋਗ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਔਰ ਇਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬ੍ਰਤਾਯਾ ਜਾਂਦਾ ? ਜਿਸ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀ ਇਤਨੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਵਾਇਦਾ ਕਰਦੇ ਵ ਬਚਨ ਦੇਂਦੇ ਕਿ ਏਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਵਰਤਨ ਸਮੇਂ ਚਾਹੇ ਮੈਂ ਅਨੰਦਪੁਰ ਹੋਵਾਂ, ਚਾਹੇ ਦਮਦਮੇ ਹੋਵਾਂ, ਚਾਹੇ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਹੋਵਾਂ, ਚਾਹੇ ਮੈਂ ਬੈਕੁੰਠ ਵਿਚ ਹੋਵਾਂ, ਏਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਦੇ ਟੈਮ ਜ਼ਰੂਰ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਬਾਲ ਲੀਲਾ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਬਾਲਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਲੈਨ ਲਈ ਮੇਰੀ ਅਖੰਡ ਹਾਜ਼ਰੀ ਰਹੇਗੀ ।

ਸੋ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਓ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰਦੁਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਬਾਲ ਲੀਲਾ ਤੋਂ ਜੋ ਹੁਕਮ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਵ ਪਾਲਨਾ ਪਟਨਾ ਨਿਵਾਸੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਉਥੇ ਮਹਾਨਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ । ਸੋ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਓ, ਏਹ ਸੰਕਾਵਾਦੀ ਸਜਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਸੁਣਿਨ ਔਰ ਦਿਲ ਦਿਮਾਗ ਨਾਲ ਸੋਚਨ ਕੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਟਨੇ ਸਾਹਿਬ ਬਾਲ ਲੀਲਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਵਾਰੇ ਸਾਹਿਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਮ੍ਰਿਜਾਦਾ ਨੂੰ ਹੁਨ ਤਕ ਉਥੋਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ । ਔਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਸਿਰ ਮਥੇ ਮੰਨ ਰਹੇ ਹੈਂ, ਇਸੀਤਰ੍ਹਾਂ, ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨਿਵਾਸੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਉਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਜੇਹੜਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਬੰਦੇ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰ ਥਾਪਨ ਵਖਤ ਨਸੀਹਤ ਦੇਂਦੇ ਵ ਸਿਖਿਆ ਦੇਂਦੇ ਹੋਏ ਫੁਰਮਾਯਾ ਸੀ ਕਿ ਤਿਆਗੀ, ਬੈਰਾਗੀ, ਜਤੀ, ਸਤੀ ਰਹਿਨਾ, ਉਸ ਵਖਤ ਹਾਜ਼ਰੀਨ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸਾਮਨੇ ਸਿਖਯਾ ਦੇ ਕੇ ਜਥੇਦਾਰ ਥਾਪਿਯਾ ਸੀ । ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਤਖ਼ਤ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਵਸਨੀਕ ਖਾਲਸਾ ਵ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜਦੋਂ

^੨ ਸਵਈਏ ਮਹਲੇ ਚਉਥੇ ਕੇ ੪, ਭਟ-ਬਾਲੀ, ਪੰਨਾ ੧੪੦੦, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ।

ਭੀ ਹੈਡ ਪੂਜਾਰੀ, ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਚੋਨ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਉਸ ਵਖਤ ਏਹੋ ਜਿਹਾ ਗੁਰਸਿਖ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਦੇ ਕਿ ਜੇੜ੍ਹਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਸੀਹਤਾਂ ਵ ਸਿਖਯਾ ਪ੍ਰ ਚਲਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ, ਜੇੜ੍ਹੀਆਂ ਕਿ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਬੰਦੇ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰ ਬਨਾਉਣ ਵਖਤ ਦਿਤੀਆਂ ਸੀ । ਸੋ ਸ਼ੰਕਾਵਾਦੀ ਸਜਨੋਂ, ਏਹ ਮ੍ਰਿਯਾਦਾ ਦਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨਿਵਾਸੀ ਸਾਧ ਨੇ ਰਖੀ ਹੈ ।

ੴ

ਸ੍ਰੀ ਅਸਿਪਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੁਮਰੀ ਕਰਿ ਮੈ ਨ ਕਹੜੋ ਸਭ ਤੋਹਿ ਬਖਾਨੜੋ ॥ ੩

ਮਾਨ ਯੋਗ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਓ, ਇਹਦੇ ਉਤੇ ਔਰ ਵੀਚਾਰ ਕਰੀਏ ਮਿਲਕੇ, ਤਾਂ ਕਿ ਸ਼ੰਕਾਵਾਦੀ ਪ੍ਰੇਮੀਯਾਂ ਨੂੰ ਖਿਆਲ ਨਾ ਰਹੇ ਵ ਫੁਰਨਾ ਨਾ ਰਹੇ ਖਾਸ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦਾ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਹੋਵੇ, ਹੋਰ ਕਥਰੇ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਏਹਦੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੁਨੋ । ਏਕ ਦਫ਼ਾ ਅਸੀਂ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇ । ਅਸ਼ਨਾਨ ਪਾਨੀ ਕਰਕੇ ਜਦ ਗੁਰਦੁਵਾਰੇ ਸਾਹਿਬ ਦ੍ਰਸਨ ਜਾਨ ਲਗੇ, ਤਾਂ ਉਥੇ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰੋਂ ਨੇ ਦਸਿਯਾ ਕਿ ਭਾਈ ਪਹਿਲੇ ਲੰਗਰੋਂ ਪ੍ਰਸਾਦਾ ਛਕਿਓ, ਫੇਰ ਅੰਦਰ ਜਾਨ । ਏਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਮ੍ਰਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ । ਜਿਸ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਲੰਗਰ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਛਕ ਕੇ ਫੇਰ ਦ੍ਰਸਨਾਂ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਸੀ । ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਵ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰ ਕੇ ਦਰਸਨ ਦੀਦਾਰੇ ਕਰ ਕੇ ਜਦ ਅਸੀਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਲਗੇ, ਤੋ ਉਥੇ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰੋਂ ਨੇ ਦਸਿਯਾ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕਿ ਬਾਵਲੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚੋਂ ਚੌਰਾਸੀ ਦਫ਼ਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰੇ ਔਰ ਚੌਰਾਸੀ ਪਾਠ ਸ੍ਰੀ ਜਪੁ ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਠ ਕਰੇ, ਉਸ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਹੋਏਗੀ ਵ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਏਗਾ । ਜਦ ਅਸੀਂ ਉਥੋਂ ਸ੍ਰੀ ਤਰਨਤਾਰਨ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇ, ਇਸਨਾਨ ਕਰ ਕੇ ਦਰਸਨ ਦੀਦਾਰੇ ਕਰਕੇ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਲਗੇ, ਤਾਂ ਉਥੋਂ ਦੇ ਗ੍ਰਿੰਥੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸੁਨਾਯਾ ਵ ਦਸਿਯਾ ਕਿ ਇਥੇ ਗੁਰੂ ਅ੍ਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕਿ ਜੇਹੜਾ ਭੀ ਕੋਹੜੀ ਬੀਮਾਰ ਏਕ ਝਾੜੂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਏਕ ਸਾਲ ਕਰੇਗਾ, ਉਸ ਦੇ ਰੋਗ ਕਟੇ ਜਾਣਗੇ । ਓਹ ਨਵਾਂ-ਨਿਰੋਵਾ ਹੋ ਜਾਇਗਾ । ਜੇਹੜਾ ਭੀ ਮਸਿਆ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਦਰਸਨ ਇਸਨਾਨ ਕਰੇਗਾ, ਉਸਦੀਆਂ ਮਨੋ-ਕਾਮਨਾ ਪੂਰਨ ਹੋਨਗੀਆਂ । ਸੋ ਸ਼ੰਕਾਵਾਦੀ ਸਜਨੋ ਵ ਪ੍ਰੇਮੀਓ, ਇਥੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਸਾਹਿਬ, ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੀ ਮ੍ਰਿਯਾਦਾ ਵ ਹੁਕਮ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਲੰਗਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਾਦਾ ਛਕਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਦਰਸਨ ਦਾ, ਚੌਰਾਸੀ ਪਾਠ ਸ੍ਰੀ ਜਪੁ ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇਥੇ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਗੁਰਦੁਵਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ? ਸੋ ਸ਼ੰਕਾਵਾਦੀ ਸਜਨਾ, ਜਿਸ ਜਿਸ ਜਗ੍ਹਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਅਸਥਾਨ ਵ ਸ੍ਰਬਤ ਖ਼ਾਲਸਾ ਵ ਸ੍ਰਬਤ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਪਾਲਨਾ ਕਰਦੀ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ । ਉਥੋਂ ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦਰਸਨਾਂ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ । ਉਥੇ ਏਹ ਦੋਵੇਂ ਅਸਥਾਨ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਉਥੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਏਹ ਹੁਕਮ ਸੀ : -

ਸੰਤਹੁ ਰਾਮਦਾਸ ਸਰੋਵਰੁ ਨੀਕਾ ॥ ਜੋ ਨਾਵੈ ਸੋ ਕੁਲੁ ਤਰਾਵੈ ਉਧਾਰੁ ਹੋਆ ਹੈ ਜੀ ਕਾ ॥ ੪

^੩ ਰਾਮਾਵਤਾਰ, ਪੰਨਾ ੨੫੪, ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ।

ਰਾਮਦਾਸ ਸਰੋਵਰਿ ਨਾਤੇ ॥ ਸਭਿ ਉਤਰੇ ਪਾਪ ਕਮਾਤੇ ॥ ^੫

ਕਿਉਂ ਭਾਈ ਸੰਕਾਵਾਦੀ ਪ੍ਰੇਮੀਓ, ਇਥੇ ਗੋਵਿੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ, ਲੰਗਰੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਸਾਦਾ ਛਕਨਾ ਫੇਰ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ, ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ? ਸੰਕਾਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿਨਾ ਪੈਗਾ ਵ ਕਹਣਗੇ ਕਿ ਉਹ ਹੁਕਮ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦਾ ਗੋਵਿੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਹੀ ਹੈ । ਉਥੋਂ ਅਸੀਂ ਅਮ੍ਰਤ ਸ਼੍ਰੋਵਰ ਦੇ ਅਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦਰਸਨ ਦੀਦਾਰ ਕਰਕੇ, ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਛੇਹਿਰਟੇ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਲੇ ਪਾਏ । ਉਥੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਦਰਸਨ ਦੀਦਾਰੇ ਕਰਕੇ, ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰ ਕੇ ਸੰਨ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇ । ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰ ਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਨੇ ਗਏ, ਤਾਂ ਉਥੋਂ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨੇ ਦਸਿਯਾ ਕਿ ਇਥੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਏਹ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕਿ ਜੇਹੜਾ ਸੰਨ੍ਹ ਵਿਚ ਦੀ ਲੰਘ ਜਾਏਗਾ, ਉਹਦੀ ਚੌਰਾਸੀ ਕਟੀ ਜਾਏਗੀ ਔਰ ਓਹ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਏਗਾ ।

ਸੋ ਭਾਈ ਸੰਕਾਵਾਦੀ ਸਜਨੋ, ਇਥੇ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਚੌਰਾਸੀ ਸ੍ਰੀ ਜਪੁ ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਠ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ? ਔਰ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਂਗੂੰ 'ਜੋ ਨਾਵੈ ਸੋ ਕੁਲ ਤਰਾਵੈ' ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ? ਏਹ ਸੁਨ ਕੇ ਸੰਕਾਵਾਦੀ ਲਾਜਵਾਬ ਹੋ ਜਾਨਗੇ ਔਰ ਚੁਪ ਕਰ ਜਾਨਗੇ । ਫੇਰ ਆਹਿਸਤਾ ਨਾਲ ਕਹਿਨਗੇ ਕਿ ਜੇੜੇ ਜੇੜੇ ਗੁਰੂ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੇ ਜੇਹੜਾ ਜੇਹੜਾ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਉਸਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਰਹਿਆ ਹੈ । ਫੇਰ ਦਸੋ, ਭਾਈ ਸੰਕਾਵਾਦੀ ਸਜਨੋ, ਇਸਤਰ੍ਹਾਂ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਕਲਗੀਧਰ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ, ਜਤੀ, ਸਤੀ, ਤਿਆਗੀ, ਵੈਰਾਗੀ, ਹਠੀ, ਤਪੀ ਜਥੇਦਾਰ ਹੋਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿਤਾ ਹੈ । ਇਸੀ ਵਾਸਤੇ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨਿਵਾਸੀ ਸ੍ਰਬਤ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਵ ਸ੍ਰਬਤ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਹੈਡ ਜਥੇਦਾਰ ਵ ਹੈਡ ਵ ਮੀਤ ਪੂਜਾਰੀ ਦੀ ਚੌਣ ਇਸ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਵਾ ਇਸੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰ ਚਲਨੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਥਾਪਦੇ ਹਨ ਵ ਬਨਾਉਂਦੇ ਹਨ ।

ੴ
ਦੋਹਰਾ ॥

ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੂਰਨ ਗੁਰ ਅਵਤਾਰ ॥
ਜਗ-ਮਗ ਜੋਤਿ ਬਿਰਾਜ ਰਹੀ ਸ੍ਰੀ ਅਬਚਲਨਗਰ ਅਪਾਰ ॥

ਸਰਨਿ ਪਰੇ ਕੀ ਰਾਖੁ ਦਇਆਲਾ ॥ ਨਾਨਕ ਤੁਮਰੇ ਬਾਲ ਗੁਪਾਲਾ ॥ ^੬

^੪ ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫, ਪੰਨਾ ੬੨੩, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ।

^੫ ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੩ ਦੁਪਦੇ, ਪੰਨਾ ੬੨੫, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ।

^੬ ਗਉੜੀ ਬਾਵਨ ਅਖਰੀ ਮਹਲਾ ੫, ਪੰਨਾ ੨੬੦, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ।

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਓ, ਕਈ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸੰਕਾਵਾਦੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸੁਨੀਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗ੍ਰਿਹਸਥ ਮਾਰਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਿਹਾ ਹੈ ਔਰ ਸਭ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਸੋ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਓ, ਏਹਦੇ ਬਾਰੇ ਭੀ ਆਪਾਂ ਮਿਲਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ । ਏਕ ਦਫਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸੁਮੇਰ ਪ੍ਰਬਤ ਤੇ ਸਿੱਧ ਮੰਡਲੀ ਨਾਲ ਗੋਸਟ ਵ ਗਿਆਨ ਚਰਚਾ ਕਰਕੇ ਜਿਤਨੇ ਗੋਰਖਨਾਥ ਸਮੇਤ ਨੌ ਨਾਥ ਚੌਰਾਸੀਹ ਸਿੱਧ, ਛੇ ਜਤੀ ਵ ਸੂਬਤ ਸਿਧ ਮੰਡਲੀ ਨਾਲ ਗੋਸਟ ਕਰ ਕੇ ਜੀਤ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜਵਾਬ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ । ਪ੍ਰਮਾਨ, ਵਾਰ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ : -

ਫਿਰਿ ਜਾਇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਸੁਮੇਰ ਪਰਿ ਸਿਧਿ ਮੰਡਲੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਆਈ । ^੨

ਸਬਦ ਜੀਤੀ ਸਿੱਧ ਮੰਡਲੀ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੁਛ ਦੂਰ ਜਾ ਕੇ ਬੈਠੇ ਸਨ । ਇਧਰ ਸਿਧ ਮੰਡਲੀ ਆਪਸ ਵਿਚ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਜਸ ਗਾ ਰਹੇ ਸਨ । ਉਧਰ ਮ੍ਰਦਾਨੇ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਓ, ਛੇ ਜਤੀ ਕੇਹੜੇ ਕੇਹੜੇ ਹਨ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਉ ਦਸਨ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਕਰੋ । ਏਹ ਸੁਨਿ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੈ ਮ੍ਰਦਾਨਿਆ, ਛੇ ਜਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸੁਣ, ਪ੍ਰਿਥਮ (੧) ਗੋਰਖ ਜਤੀ, (੨) ਦੱਤ ਜੀ, (੩) ਹਨਮੰਤ ਜੀ, (੪) ਭੈਰੋਂ, (੫) ਲਛਮਨ ਜਤੀ, (੬) ਭੀਖਮ ਜਤੀ । ਸੁਣਿ ਮ੍ਰਦਾਨਿਆ, ਇਹ ਛੇ ਜਤੀ ਹੈਂ । ਫੇਰ ਮ੍ਰਦਾਨੇ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਓ, ਐਸੇ ਤੋ ਬਹੁਤ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਵਾਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਕਰਾਈ । ਏਹ ਸੁਣਿ ਕਿ ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਜੀ ਨੇ ਫੁਰਮਾਯਾ ਕਿ ਮ੍ਰਦਾਨਿਆ, ਆਖਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹਨ, ਪ੍ਰ ਏਹ ਛੇ ਜਤੀ ਜੇਹੜੇ ਅਸਾਂ ਕਹੇ ਹਨ, ਏਹ ਅਸਲੀ ਹਨ । ਕਿਉਂ ਭਾਈ ਸੰਕਾਵਾਦੀ ਸਜਨੋ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਏਨ੍ਹਾਂ ਛੇ ਜਤੀਆਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ?

ੴ

ਸਰਨਿ ਪਰੇ ਕੀ ਰਾਖੁ ਦਇਆਲਾ ॥ ਨਾਨਕ ਤੁਮਰੇ ਬਾਲ ਗੁਪਾਲਾ ॥ ^੯

ਭਾਈ ਸੰਕਾਵਾਦੀ ਸਜਨੋ, ਏਹ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਜਦ ਤੋਂ ਨਿਰੰਕਾਰ ਨੇ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਰਚੀ ਹੈ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਰਚਿਆ, ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰੇ ਸਪੁਤ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਹੋਏ ਹਨ, ਸੰਤਕੁਮਾਰ ਆਦਿਕ । ਤ੍ਰੇਤੇ ਜੁਗ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਔਤਾਰ ਨਾਲ ਦੋ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਵ ਜਤੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ: -

੧. ਸ੍ਰੀ ਲਛਮਨ ਜੀ

^੨ ਪਉੜੀ ੨੮, ਵਾਰ ੧, ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ।

^੯ ਗਉੜੀ ਬਾਵਨ ਅਖਰੀ ਮਹਲਾ ੫, ਪੰਨਾ ੨੬੦, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ।

੨. ਸ੍ਰੀ ਹਨੂਮਾਨ ਜੀ ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਬੜੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਸਨ । ਦੁਵਾਪੁਰ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਵਖਤ ਭੀਸ਼ਮ ਪਿਤਾਮਾ ਜੀ, ਕਰਨ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਹੋਏ । ਕਲਜੁਗ ਅੰਦ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਜੀ ਦੇ ਸਪੁਤ੍ਰ ਸ੍ਰਬਕਲਾ ਸਮਰਥ ਸ਼ਿਵ ਸਰੂਪ ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਹੋਏ । ਕਿਉਂ ਭਾਈ ਸੰਕਾਵਾਦੀ ਸਜਨੋਂ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਸਪੁਤਰ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਜਤੀ ਰਹਿਨ ਦਿਤਾ ? ਉਸ ਦਾ ਵਿਵਾਹ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰਾਯਾ ? ਅਗਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜਤੀ ਰਹਿਨਾ ਵ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਰਹਿਨਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦੇ ਵ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਦੇ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਸ ਸਪੁਤ੍ਰ ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਉਲਟ ਕਦੀ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਨਾ ਰਹਿੰਦੇ ਵ ਜਤੀ ਨਾ ਰਹਿੰਦੇ । ਵਿਵਾਹ ਕਰਾ ਲੈਂਦੇ । ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਨਾਮ ਜਪਾਓਨਾ, ਹੋਰ ਹਉਮੈਂ ਤੋਂ ਛੁਡਾਵਨਾ, ਸਿਧਾ ਬੈਕੁੰਠ ਦੇ ਰਸਤੇ ਪਾਉਨਾ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨ ਵਿਚ ਇਸਥਤ ਕਰਨਾ, ਆਤਮਾ ਦੇ ਔਰ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਾਵਨੇ, ਦੇਸ ਦੇਸ ਰਟਨ ਕਰਕੇ ਏਹ ਡੀਉਟੀ ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਸੌਂਪੀ । ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮੁਖਵਾਕ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਜਪੁ ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ : -

ਜਤੁ ਪਾਹਾਰਾ ਧੀਰਜੁ ਸੁਨਿਆਰੁ ॥ ੯

ਆਉ, ਸੰਕਾਵਾਦੀ ਸਜਨੋਂ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੋਂ ਬਾਦ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਵਖਤ ਗੁਰ ਮ੍ਰਜਾਦਾ ਕਾਯਮ ਹੁਈ । ਏਕ ਦਫਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਸਨ । ਖਾਲਸਾ ਸ੍ਰਬਤ ਸੰਗਤ ਦਰਸਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ । ਉਸ ਵਖਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ, ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਉਦਾਸੀ ਸੰਤ ਬੈਠੇ ਕਿਰਪਾਲ ਦਾਸ ਆਦਿਕ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕਿਆ ਸ਼ੋਭਾ ਦੇ ਰਹੇਂ ਹਨ । ਇਨ ਕੇ ਸੀਸ ਪ੍ਰ ਜਟਾ, ਸਰੀਰ ਪ੍ਰ ਬਿਭੂਤ ਰਮਾਈ ਹੋਈ ਕਿਆ ਸ਼ੋਭਾ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ । ਆਪ ਕੇ ਖਾਲਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਕਿਆ ਹੁਕਮ ਹੈ ? ਏਹ ਸੁਨ ਕਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਫੁਰਮਾਯਾ : -

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਪਾ: ੧੦

ਰੇ ਮਨ ਐਸੋ ਕਰਿ ਸੰਨਿਆਸਾ ॥

ਬਨ ਸੇ ਸਦਨ ਸਭੈ ਕਰਿ ਸਮਝਹੁ ਮਨ ਹੀ ਮਾਹਿ ਉਦਾਸਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਜਤ ਕੀ ਜਟਾ ਜੋਗ ਕੋ ਮੱਜਨੁ ਨੇਮ ਕੇ ਨਖਨ ਬਢਾਓ ॥

ਗਜਾਨ ਗੁਰੂ ਆਤਮ ਉਪਦੇਸ਼ਹੁ ਨਾਮ ਬਿਭੂਤ ਲਗਾਓ ॥ ੧ ॥

੯ ਸ੍ਰੀ ਜਪੁ ਜੀ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੮, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ।

ਅਲਪ ਅਹਾਰ ਸੁਲਪ ਸੀ ਨਿੰਦਾ ਦਯਾ ਛਿਮਾ ਤਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
ਸੀਲ ਸੰਤੋਖ ਸਦਾ ਨਿਰਬਾਹਿਬੋ ਹੈਬੋ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਅਤੀਤਿ ॥ ੨ ॥
ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਹੰਕਾਰ ਲੋਭ ਹਠ ਮੋਹ ਨ ਮਨ ਸਿਉ ਲਯਾਵੈ ॥
ਤਬ ਹੀ ਆਤਮ ਤਤ ਕੋ ਦਰਸੈ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਕੱਹ ਪਾਵੈ ॥ ੩ ॥ ੧ ॥ ੧੦

ੴ
ਨਮੋ ਨਾਥ ਪੂਰੇ ਸਦਾ ਸਿੱਧ ਦਾਤਾ ॥ ੧੧

ਏਕ ਦਫਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਲਗੀਧਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀਵਾਨ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਸਨ । ਉਸ ਵਖਤ ਸੰਨਯਾਸੀ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਮੰਡਲੀ ਦਰਸਨ ਕਰਨ ਨੂੰ ਆਏ । ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਬੈਠੇ । ਥੋੜਾ ਚਿਰ ਬੈਠ ਕੇ ਫੇਰ ਮੰਡਲੀ ਦੇ ਮਹੰਤ ਨੇ ਹਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, "ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਓ, ਸਾਡੇ ਦਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨ ਵ ਬੈਰਾਗ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਸੰਨਯਾਸ ਮਾਰਗ ਦਸਿਯਾ ਹੈ ਔਰ ਆਪ ਜੀ ਇਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਕੀ ਹੁਕਮ ਹੈ ?" ਏਹ ਸੁਣ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਇਉਂ ਫੁਰਮਾਯਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੇ ਘਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਇਉਂ ਕਥਨ ਕੀਤਾ ਗਯਾ ਹੈ : -

ਰੇ ਮਨ ਐਸੋ ਕਰਿ ਸੰਨਿਆਸਾ ॥

ਭਾਵ ਅਥ ਕਿ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਫੁਰਮਾਯਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਓ, ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਸੰਨਯਾਸੀ ਬੰਨਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਨੋ: -

ਬਨ ਸੇ ਸਦਨ ਸਭੈ ਕਰਿ ਸਮਝਹੁ ੧੨

ਭਾਉ ਅਥ ਜੋ ਭੀ ਦਿਸ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਬਿਨਸਨਹਾਰਾ ਹੈ ਵ ਨਾਸ ਹੋਨ ਵਾਲਾ ਹੈ । ਸਦਨ, ਘਰ ਬਾਰ, ਜੋ ਭੀ ਦਿਸ ਰਹਾ ਹੈ, ਸੋ ਸਭ ਬਿਨਾਸ ਹੋਨ ਵਾਲਾ ਹੈ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਆਯਾ ਹੈ : -

ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਸਗਲ ਬਿਨਾਸੈ ਜਿਉ ਬਾਦਰ ਕੀ ਛਾਈ ॥
ਜਨ ਨਾਨਕ ਜਗੁ ਜਾਨਿਓ ਮਿਥਿਆ ਰਹਿਓ ਰਾਮ ਸਰਨਾਈ ॥ ੧੩

੧੦ ਰਾਮਕਲੀ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੀ ੧੦, ਪੰਨਾ ੨੦੯, ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ।

੧੧ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ, ਪੰਨਾ ੨੨, ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ।

੧੨ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ 'ਬਨਸੇ' ਪਾਠ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ।

ਐਸਾ ਵੈਰਾਗ ਦਿਲ ਮੇਂ ਧਾਰਨ ਕਰ ਕੇ 'ਮਨ ਹੀ ਮਾਹਿ ਉਦਾਸਾ'। ਕਿਸਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਆਯਾ ਹੈ : -

ਸਭ ਕੈ ਮਧਿ ਸਗਲ ਤੇ ਉਦਾਸ ॥ ^{੧੪}

ਜਟਾਂ ਬਾਰੇ ਏਹ ਹੁਕਮ ਹੈ, "ਜਤ ਕੀ ਜਟਾ ਜੋਗ ਕੋ ਮੱਜਨੁ" । ਭਾਉ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰੰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਸ਼ੌਕ ਹੈ ਵ ਚਾਉ ਹੈ, ਉਹ ਗੁਰਸਿਖ ਵ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਤ ਦੀਆਂ ਜਟਾਂ ਰਖਨ, ਕਿਉਂ ਕਿ ਨਾਮ ਜਪ ਜਪ ਕੇ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਬਿਭੂਤ ਜੜਾਉ, ਭਾਵ ਕਿ ਬਿਭੂਤੀ ਨਾਮ ਦੀ ਮਲੋ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਨਾਮ ਖੁਮਾਰੀ ਨਾਨਕਾ ਚੜੀ ਰਹੇ ਦਿਨ ਰਾਤ। ਜਤ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਜਿਸ ਵਖਤ ਜਨੇਊ ਦੀ ਰਸਮ ਹੋਨ ਲਗੀ, ਉਸ ਵਖਤ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਏਹ ਫੁਰਮਾਯਾ ਸੀ : -

ਸਲੋਕੁ ਮ॥ ੧ ॥ ਦਇਆ ਕਪਾਹ ਸੰਤੋਖੁ ਸੂਤੁ ਜਤੁ ਗੰਢੀ ਸਤੁ ਵਟੁ ॥ ^{੧੫}

ਸੋ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਓ, ਏਹ ਸੰਕਾਵਾਦੀ ਸਜਨ ਕਿਸਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅੰਦਰਲਾ ਪੂਜਾਰੀ ਵ ਮੀਤ ਪੂਜਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਜਤੀ ਵ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਹੋਵੇ ਕਿਥੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ? ਪ੍ਰੇਮੀਓ, ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਸੋ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਓ, ਏ ਸੰਕਾਵਾਦੀ ਸਜਨ ਜੇਹੜੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਪੂਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਸੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਾਵ ਏਹ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਕਠੰਨ ਕੰਮ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਹਿ ਦੇਈਏ ਕਿ ਏਹਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਏਹੁ ਜੇ ਸੰਕਾਵਾਦੀ ਬਾਰੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਬਾਣੀ ਕਬਿਤਾਂ ਵਿਚ ਇਉਂ ਵਰਨਨ ਕੀਤਾ ਹੈ : -

ਗਿਦੜ ਦਾਖ ਨਾ ਅਪੜੈ ਆਖੈ ਥੂਹ ਕਉੜੀ ।
ਨਚਣੁ ਨਚਿ ਨ ਜਾਣਈ ਆਖੈ ਭੁਇ ਸਉੜੀ ।
ਬੋਲੈ ਅਗੈ ਗਾਵੀਐ ਭੈਰਉ ਸੋ ਗਉੜੀ । ^{੧੬}

ਏਕ ਦਫਾ ਬਾਰਾਂਦਰੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਮਿਟਿੰਗ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ । ਛੋਟੇ ਪੂਜਾਰੀ ਬਾਰੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੇਮਬਰਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਵੀਚਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਆਪਾਂ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹੈਂ ਕਿ ਗ੍ਰਿਹਸਤੀ ਪੂਜਾ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਗੇ ਜਾ ਕੇ ਅਗਰ ਸਾਨੂੰ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਨਾ ਮਿਲਿਆ, ਤਾਂ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ ? ਮੈਮਬਰਾਂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੂੰ

^{੧੩} ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੯, ਪੰਨਾ ੨੧੯, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ।

^{੧੪} ਗਉੜੀ ਸੁਖਮਨੀ, ਮਹਲਾ ੫, ਪੰਨਾ ੨੯੬, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ।

^{੧੫} ਵਾਰ ਆਸਾ, ਪੰਨਾ ੪੭੧, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ।

^{੧੬} ਪਉੜੀ ੬, ਵਾਰ ੩੪, ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ।

ਸੋਚਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰ ਜੀ ਦੇ ਔਰ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ੬੦ ਲਖ ਖਾਲਸੇ ਵਿਚੋਂ ਸਾਠ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਵ ਜਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਨਗੇ ? ਕਿਤਨੀ ਵੈਂਹਦੀ ਕਲਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ! ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਮਬਰਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਜਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਵ ਜਤੀ, ਤਿਆਗੀ, ਬੈਰਾਗੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਵੇ ਸੇਵਾ ਵਾਸਤੇ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਵ ਬਾਹਰ ਦੀ, ਉਸ ਵਖਤ ਓਹ ਸੰਤ ਸਮਾਜ, ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਡੇਰਿਆਂ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕਰਨ । ਏਕ ਦੋ ਕੋਈ ਅਨੇਕ ਹੀ ਮਿਲਨਗੇ । ਡੇਰਾ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ੧੦੮ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਬਾਬਾ ਜਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਹਰਖੋਵਾਲ, ਡੇਰਾ ਕਹਾਰਪੁਰ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰੁਮਾਲਾਂ ਵਾਲੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਖਤ ਕੇ ਸਸਤ੍ਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਡੇਰਾ ਰੇਲੂ ਸਾਹਿਬ ਰਾਮਪੁਰ ਕਟਾਨੀ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਔਰ ਡੇਰਾ ਕਲੇਰਾਂ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਡੇਰਾ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖਾਲਸਾ, ਡੇਰਾ ਰਾੜੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਕਰਮਸਰ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਸੁਖ ਦੇਵ ਸਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ । ਸੋ ਮੈਮਬਰਾਨ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਵ ਜਤੀ ਕਿਧਰੋਂ ਨ ਮਿਲੇ, ਉਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡੇਰਿਆਂ, ਸੰਤਾਂ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕਰਨ । ਜਿਤਨੇ ਮੰਗਨ, ਉਤਨੇ ਹੀ ਮਿਲਨਗੇ ।

੧੯

ਕਲਗੀ ਵਾਲਿਆ ਤੇਰੇ ਸਕੂਲ ਅੰਦਰ ਲੋਕੀ ਆਖਦੇ ਲਗਦੀ ਫੀਸ ਕੋਈ ਨਾ ।
ਇਸ ਖਾਤਰ ਮੈਂ ਆਨ ਕੇ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਦੇਨੇ ਪੈਨਗੇ ਬਤੀਸ ਤੀਸ ਕੋਈ ਨਾ ।
ਜਦੋਂ ਜਾ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਧੜ ਤੇ ਸੀਸ ਕੋਈ ਨਾ ।

ਸੋ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਓ, ਕਿਤਨੀ ਸੋਹਨੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਏਹ ਜੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚੋਂ, ਜਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵ ਮਾਸਟਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰ ਔਰ ਕਲਗੀਧਰ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਹੋਨ, ਉਸ ਸਕੂਲ ਵਿਚੋਂ ਏਕ ਦੋ ਭੀ ਪਾਸ ਹੋਏ ਹੋਏ ਨਾ ਮਿਲਨ । ਕਿਤਨੀ ਬੇਪ੍ਰਤੀਤੀਆਂ ਵਾਲੀ ਵ ਬੇ-ਭਰੋਸੇ ਵਾਲੀ ਗਲ ਹੈ । ਸਾਡੇ ਮਨੇਜਰ ਔਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਮਬਰਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਓਹ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ, ਉੜਦੂ, ਫ਼ਾਰਸੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਨਾ ਚੁੰਢਨ ਵ ਧਾਕ ਵਿਦਵਾਨ ਚੁੰਢਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਦਵਾਨ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੇਖ ਹੀ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਦਵਤਾ ਤੇ ਪੂਰੇ ਪੰਥ ਨੂੰ ਮਾਨ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਬੜੇ ਚਾਉ ਨਾਲ, ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲੰਡਨ ਆਦਿਕ ਸ਼ੈਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਬੜੇ ਮਾਨ ਸਤਕਾਰ ਨਾਲ ਪੰਥ ਨੇ ਭੇਜਿਆ ਸੀ । ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕੇਸ ਕਤਲ ਵ ਮੁੰਡਾ ਲੀਏ ਸਨ । ਦੇਖ ਲੀਆ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਉੜਦੂ, ਫ਼ਾਰਸੀ ਦਾ ਵਿਦਵਾਨ ? ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ੧੦੮ ਮਾਨਵਰ ਬਾਬਾ ਅਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਅਪਨੇ ਸੇਵਕ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਡਬਲ ਐਮ. ਏ. ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲੰਡਨ ਭੇਜਦੇ ਹਨ । ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਉਹ ਵਿਦਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਏਕ ਦਿਨ ਗਿਲਜਾ ਘਰ ਵਿਚ ਸੰਤ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਪਾਦਰੀ ਬੁਲਾਂਵਦਾ ਹੈ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਸ਼ਨੀ ਹੋਨ ਦਾ ਵ ਕੇਸ ਕਟਾਵਨ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਵ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਘੰਟਾ ਅਧਾ ਘੰਟਾ ਬੋਲਦਾ ਹੈ ਔਰ ਗਿਲਜਾ ਘਰ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਸਭਾ ਬੈਠੇ ਹੋਈ ਸੀ ।

ਪਾਦਰੀ ਸਾਹਿਬ ਉਠ ਕੇ ਕਹੇਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਹਮਾਰੇ ਪਾਦਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜੋ ਬੋਲਾ, ਆਪ ਕੀ ਸਮਝ ਮੇਂ ਆਯਾ ? ਸੰਤ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਹਿਨੇ ਲਗੇ ਖੂਬ ਖੂਬ ਸਮਝ ਮੇਂ ਆਇਯਾ ਹੈ, ਪਰ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਥੋੜਾ ਟੈਮ ਚਾਹੀਏ । ਪਾਦਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਮਝਾ ਕਿ ਉਠ ਕਰ ਹਮਾਰੇ ਮਜ਼ਹਬ ਕੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰੇਗਾ ਔਰ ਕਹੇਗਾ ਕਿ ਏਹ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ, ਪ੍ਰ ਸੰਤ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਉਠ ਕਰ ਖੜੇ ਹੋ ਕਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਮਿਸ਼ਨ ਕਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਯਾ । ਉਸ ਵਖਤ ਗਿਲਜਾ ਘਰ ਮੇਂ ਹਾਜ਼ਰੀਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਜਿਤਨੇ ਬੈਠੇ ਥੇ, ਸਭ ਨੇ ਟੋਪੀਆਂ ਉਤਾਰ ਕਰ ਫੈਂਕ ਦੀ ਔਰ ਕਹਾ ਕਿ ਜਲਦੀ ਦਸਤਾਰੇ ਵ ਪਗੜੀਆਂ ਲਿਆਓ । ਹਮ ਸਿਖ ਬਨੇਗਾ । ਔਰ ਉਸ ਵਖਤ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਗਿਲਜਾਘਰ ਸੇ ਬਾਹਰ ਆਏ । ਆ ਕਰ ਸਿਧਾ ਹਵਾਈ ਅਡੇ ਪ੍ਰ ਆ ਕਰ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਕੇ ਰਸਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਪਾਦਰੀ ਸਾਹਿਬ ਹਾਥ ਮਲਤੇ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ ।

ੴ

ਤੁਧੁ ਡਿਠੇ ਸਚੇ ਪਾਤਿਸਾਹ ਮਲੁ ਜਨਮ ਜਨਮ ਦੀ ਕਟੀਐ ॥
ਸਚੁ ਜਿ ਗੁਰਿ ਫੁਰਮਾਇਆ ਕਿਉ ਏਦੁ ਬੋਲਹੁ ਹਟੀਐ ॥^{੧੭}

ਸਰਨਿ ਪਰੇ ਕੀ ਰਾਖੁ ਦਇਆਲਾ ॥ ਨਾਨਕ ਤੁਮਰੇ ਬਾਲ ਗੁਪਾਲਾ ॥^{੧੮}

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਓ, ਸੁਣਿਨ ਵਿਚ ਆਯਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਦਿਕ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਹੋਏ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੀਸ ਭੇਟਾ ਕੀਤਾ ਸਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਣਿਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਇਯਾ ਕਿ ਉਹ ਘਰ ਵਾਪਸ ਗਏ, ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲੇ, ਯਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਪਾਸ ਦਰਸਨਾਂ ਨੂੰ ਆਇਯਾ । ਅਗਰ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਗ੍ਰਿਹਿਸਤੀ ਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਰੂਰ ਆਗਿਯਾ ਦੇਂਦੇ ਕਿ ਜਾਉ, ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਦੀ ਖਬਰ ਲੈ ਆਓ ਵ ਮਿਲ ਆਓ । ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਤਨੀ ਫੁਰਸਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਓਹ ਘਰ ਬਾਰ ਦੀ ਖਬਰ ਲੈਂਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੂਰੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਤਹਾਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਥ ਸੀ । ਇਸਤਰ੍ਹਾਂ ਤਖਤ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੈਡ ਪੂਜਾਰੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਮ ਕਰਨ ਦੀ ਫੁਰਸਤ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਈਸੀ ਵਾਸਤੇ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨੀਵਾਸੀ ਖ਼ਾਲਸਾ ਵ ਸੂਬਤ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਐਸੇ ਹੀ ਧਾਰਮਕ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾਨੇ ਵਾਲੇ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਸੇਵਾ ਸਿਮਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਸੀ ਤਰਫ਼ ਖ਼ਿਆਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ।

^{੧੭} ਰਾਮਕਲੀ ਕੀ ਵਾਰ ਰਾਇ ਬਲਵੰਡਿ ਤਥਾ ਸਤੈ ਡੂਮਿ ਆਖੀ, ਪੰਨਾ ੯੬੭, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ।

^{੧੮} ਗਉੜੀ ਬਾਵਨ ਅਖਰੀ ਮਹਲਾ ੫, ਪੰਨਾ ੨੬੦, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ।